

ROBEY ÉS TÁRSAI

gazdasági gépgyármokok és mérnökök

Budapest, üllői-út 1. szám,

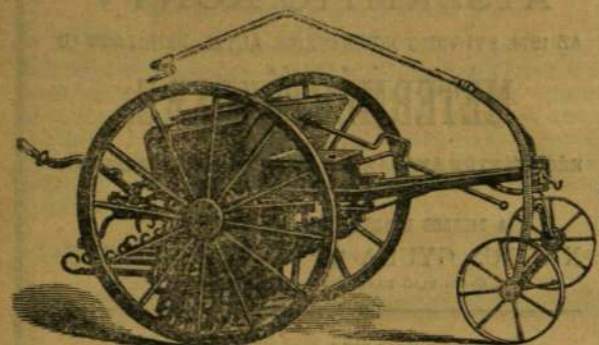
ajánlják

világhírű gőzgépeket, cséplőgépeket,
2 lovas sorvetőgépeket,

centrifugal szivattyukat, arató- és kaszáló-gépeket, lögerelyeket,
konkolyvasztókat, szelelő- és szóró-rostákat, és minden más,
a gazdasági gépszakmába vágó eszközöket.

Elvállalnak minden gépjavitást, rétek öntözési és szárazra
fektetési berendezéseket 1715

Arjegyekkel kívánatra ingyen szolgálnak.

**MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB!!!
KÖLCSÖNKÖNYVTÁRA!**
BUDAPESTEN
LAFITE és ELSNER
bécsi-utca 6. sz.

Második kiadás.

Epen most jelent meg kiadásomban:

DEÁK FERENCZ

halhatatlan hazánkfának jól talált és díszesen
kiállított arczképe

második kiadásban.

Ára 1 frt 30 kr.

A tiszta nyereségen a nemeskeblű hazafi inteni-
tőjének megfelelőleg, a budapesti két árvaház ja-
vára fog folajánlatani.

Posner Károly Lajos,
m. k. udv. szállító.

1697

Második kiadás.

A Franklin-Társulat

magyar irodalmi intézet kiadásában Budapesten (IV. ker.
egyetem-utca 4-ik szám) megjelent és minden könyvtárunknál
kapható:

Vallás és Tudomány.

Irtja: DUX ADOLF.

TARTALMA: A világ rejtély. — Szent Péter és a ter-
mészettudósok. — Az isten- szó. — Vallás és tudomá-
ny testvérek. — Párhuzam hit és tudomány közt.
— A fény mint szervező elv. — A heterogen nemzés.
Az ész kiválása. — A világ-mechanizmus.

Ára fűzve 60 kr.

URBÉRI KALAUZ.

Utmutató az 1848-ki évi törvények által megszünte-
tett urbéri kapcsolatban fennmaradt, s azzal rokon
és összeköttetésben lévő jog- és birtokviszonyok
rendezését tárgyzó ügyekben; az ország vissza-
csatolt részeire és erdélyi területére is kiterjesztve
s gyakorlati iratmintákkal ellátva.

Községi jegyzők, ügyvédi vizsgára készülő kezdő
ügyvédek és bírák használatára.

Irtja

TÓTH LAJOS,

kés- és váltó-ügyvéd, Pestmegye volt tiszti főügyésze.
(8-rét, 408 lap.) fűzve 2 forint 50 krajczár.

Tekintve a még függőben lévő birtokrendezési és szá-
bályozási perek jelentékeny számát 8 különösen a legelő,
erdő- s más elkülönítése iránti pereknek az 1871. LIII.
törvényczikk 48-ik §-ában megszabott egy évi záros határidő
alatt az illető királyi törvényszékek előtt bekövetkezendő
újabb folyamatba tételt: ezen, a birtokszabályozási perek
és kérdések által közvetlen érdekelt községek jegyzői és az
ügyvédi vizsgára készülő ifjúság, de kezdő ügyvédek és
bírák által is elméleti és gyakorlati utmutatóul használható,
s 26 sűrűn nyomott ívet tartalmazva a fentnevezett kiadásá-
ban már megjelent korszerű munka a t. c. közönség figyelmé-
be ajánlatik.

TÜNDÉRMESÉK.

A legkedveltebb gyűjteményekből összeállítva.

Ára fűzve 50 kr.

Rugany-gyártmányok.

Vízmentes ecéltőnyök. Bő feccse,
mindkét oldalán horhos kabát, barna bélesse,
ujakkal és fejfedővel. 38' hosszu frt. 7.50, 42'
frt. 8.50, 46' frt. 9.50, 50' frt. 10.50,
54' frt. 11.50, 58' frt. 12.50, 62' frt. 13.50,
66' frt. 14.50, 70' frt. 15.50, 74' frt. 16.50,
78' frt. 17.50, 82' frt. 18.50, 86' frt. 19.50,
90' frt. 20.50, 94' frt. 21.50, 98' frt. 22.50,
102' frt. 23.50, 106' frt. 24.50, 110' frt. 25.50,
114' frt. 26.50, 118' frt. 27.50, 122' frt. 28.50,
126' frt. 29.50, 130' frt. 30.50, 134' frt. 31.50,
138' frt. 32.50, 142' frt. 33.50, 146' frt. 34.50,
150' frt. 35.50, 154' frt. 36.50, 158' frt. 37.50,
162' frt. 38.50, 166' frt. 39.50, 170' frt. 40.50,
174' frt. 41.50, 178' frt. 42.50, 182' frt. 43.50,
186' frt. 44.50, 190' frt. 45.50, 194' frt. 46.50,
198' frt. 47.50, 202' frt. 48.50, 206' frt. 49.50,
210' frt. 50.50, 214' frt. 51.50, 218' frt. 52.50,
222' frt. 53.50, 226' frt. 54.50, 230' frt. 55.50,
234' frt. 56.50, 238' frt. 57.50, 242' frt. 58.50,
246' frt. 59.50, 250' frt. 60.50, 254' frt. 61.50,
258' frt. 62.50, 262' frt. 63.50, 266' frt. 64.50,
270' frt. 65.50, 274' frt. 66.50, 278' frt. 67.50,
282' frt. 68.50, 286' frt. 69.50, 290' frt. 70.50,
294' frt. 71.50, 298' frt. 72.50, 302' frt. 73.50,
306' frt. 74.50, 310' frt. 75.50, 314' frt. 76.50,
318' frt. 77.50, 322' frt. 78.50, 326' frt. 79.50,
330' frt. 80.50, 334' frt. 81.50, 338' frt. 82.50,
342' frt. 83.50, 346' frt. 84.50, 350' frt. 85.50,
354' frt. 86.50, 358' frt. 87.50, 362' frt. 88.50,
366' frt. 89.50, 370' frt. 90.50, 374' frt. 91.50,
378' frt. 92.50, 382' frt. 93.50, 386' frt. 94.50,
390' frt. 95.50, 394' frt. 96.50, 398' frt. 97.50,
402' frt. 98.50, 406' frt. 99.50, 410' frt. 100.50,
414' frt. 101.50, 418' frt. 102.50, 422' frt. 103.50,
426' frt. 104.50, 430' frt. 105.50, 434' frt. 106.50,
438' frt. 107.50, 442' frt. 108.50, 446' frt. 109.50,
450' frt. 110.50, 454' frt. 111.50, 458' frt. 112.50,
462' frt. 113.50, 466' frt. 114.50, 470' frt. 115.50,
474' frt. 116.50, 478' frt. 117.50, 482' frt. 118.50,
486' frt. 119.50, 490' frt. 120.50, 494' frt. 121.50,
498' frt. 122.50, 502' frt. 123.50, 506' frt. 124.50,
510' frt. 125.50, 514' frt. 126.50, 518' frt. 127.50,
522' frt. 128.50, 526' frt. 129.50, 530' frt. 130.50,
534' frt. 131.50, 538' frt. 132.50, 542' frt. 133.50,
546' frt. 134.50, 550' frt. 135.50, 554' frt. 136.50,
558' frt. 137.50, 562' frt. 138.50, 566' frt. 139.50,
570' frt. 140.50, 574' frt. 141.50, 578' frt. 142.50,
582' frt. 143.50, 586' frt. 144.50, 590' frt. 145.50,
594' frt. 146.50, 598' frt. 147.50, 602' frt. 148.50,
606' frt. 149.50, 610' frt. 150.50, 614' frt. 151.50,
618' frt. 152.50, 622' frt. 153.50, 626' frt. 154.50,
630' frt. 155.50, 634' frt. 156.50, 638' frt. 157.50,
642' frt. 158.50, 646' frt. 159.50, 650' frt. 160.50,
654' frt. 161.50, 658' frt. 162.50, 662' frt. 163.50,
666' frt. 164.50, 670' frt. 165.50, 674' frt. 166.50,
678' frt. 167.50, 682' frt. 168.50, 686' frt. 169.50,
690' frt. 170.50, 694' frt. 171.50, 698' frt. 172.50,
702' frt. 173.50, 706' frt. 174.50, 710' frt. 175.50,
714' frt. 176.50, 718' frt. 177.50, 722' frt. 178.50,
726' frt. 179.50, 730' frt. 180.50, 734' frt. 181.50,
738' frt. 182.50, 742' frt. 183.50, 746' frt. 184.50,
750' frt. 185.50, 754' frt. 186.50, 758' frt. 187.50,
762' frt. 188.50, 766' frt. 189.50, 770' frt. 190.50,
774' frt. 191.50, 778' frt. 192.50, 782' frt. 193.50,
786' frt. 194.50, 790' frt. 195.50, 794' frt. 196.50,
798' frt. 197.50, 802' frt. 198.50, 806' frt. 199.50,
810' frt. 200.50, 814' frt. 201.50, 818' frt. 202.50,
822' frt. 203.50, 826' frt. 204.50, 830' frt. 205.50,
834' frt. 206.50, 838' frt. 207.50, 842' frt. 208.50,
846' frt. 209.50, 850' frt. 210.50, 854' frt. 211.50,
858' frt. 212.50, 862' frt. 213.50, 866' frt. 214.50,
870' frt. 215.50, 874' frt. 216.50, 878' frt. 217.50,
882' frt. 218.50, 886' frt. 219.50, 890' frt. 220.50,
894' frt. 221.50, 898' frt. 222.50, 902' frt. 223.50,
906' frt. 224.50, 910' frt. 225.50, 914' frt. 226.50,
918' frt. 227.50, 922' frt. 228.50, 926' frt. 229.50,
930' frt. 230.50, 934' frt. 231.50, 938' frt. 232.50,
942' frt. 233.50, 946' frt. 234.50, 950' frt. 235.50,
954' frt. 236.50, 958' frt. 237.50, 962' frt. 238.50,
966' frt. 239.50, 970' frt. 240.50, 974' frt. 241.50,
978' frt. 242.50, 982' frt. 243.50, 986' frt. 244.50,
990' frt. 245.50, 994' frt. 246.50, 998' frt. 247.50,
1002' frt. 248.50, 1006' frt. 249.50, 1010' frt. 250.50,
1014' frt. 251.50, 1018' frt. 252.50, 1022' frt. 253.50,
1026' frt. 254.50, 1030' frt. 255.50, 1034' frt. 256.50,
1038' frt. 257.50, 1042' frt. 258.50, 1046' frt. 259.50,
1050' frt. 260.50, 1054' frt. 261.50, 1058' frt. 262.50,
1062' frt. 263.50, 1066' frt. 264.50, 1070' frt. 265.50,
1074' frt. 266.50, 1078' frt. 267.50, 1082' frt. 268.50,
1086' frt. 269.50, 1090' frt. 270.50, 1094' frt. 271.50,
1098' frt. 272.50, 1102' frt. 273.50, 1106' frt. 274.50,
1110' frt. 275.50, 1114' frt. 276.50, 1118' frt. 277.50,
1122' frt. 278.50, 1126' frt. 279.50, 1130' frt. 280.50,
1134' frt. 281.50, 1138' frt. 282.50, 1142' frt. 283.50,
1146' frt. 284.50, 1150' frt. 285.50, 1154' frt. 286.50,
1158' frt. 287.50, 1162' frt. 288.50, 1166' frt. 289.50,
1170' frt. 290.50, 1174' frt. 291.50, 1178' frt. 292.50,
1182' frt. 293.50, 1186' frt. 294.50, 1190' frt. 295.50,
1194' frt. 296.50, 1198' frt. 297.50, 1202' frt. 298.50,
1206' frt. 299.50, 1210' frt. 300.50, 1214' frt. 301.50,
1218' frt. 302.50, 1222' frt. 303.50, 1226' frt. 304.50,
1230' frt. 305.50, 1234' frt. 306.50, 1238' frt. 307.50,
1242' frt. 308.50, 1246' frt. 309.50, 1250' frt. 310.50,
1254' frt. 311.50, 1258' frt. 312.50, 1262' frt. 313.50,
1266' frt. 314.50, 1270' frt. 315.50, 1274' frt. 316.50,
1278' frt. 317.50, 1282' frt. 318.50, 1286' frt. 319.50,
1290' frt. 320.50, 1294' frt. 321.50, 1298' frt. 322.50,
1302' frt. 323.50, 1306' frt. 324.50, 1310' frt. 325.50,
1314' frt. 326.50, 1318' frt. 327.50, 1322' frt. 328.50,
1326' frt. 329.50, 1330' frt. 330.50, 1334' frt. 331.50,
1338' frt. 332.50, 1342' frt. 333.50, 1346' frt. 334.50,
1350' frt. 335.50, 1354' frt. 336.50, 1358' frt. 337.50,
1362' frt. 338.50, 1366' frt. 339.50, 1370' frt. 340.50,
1374' frt. 341.50, 1378' frt. 342.50, 1382' frt. 343.50,
1386' frt. 344.50, 1390' frt. 345.50, 1394' frt. 346.50,
1398' frt. 347.50, 1402' frt. 348.50, 1406' frt. 349.50,
1410' frt. 350.50, 1414' frt. 351.50, 1418' frt. 352.50,
1422' frt. 353.50, 1426' frt. 354.50, 1430' frt. 355.50,
1434' frt. 356.50, 1438' frt. 357.50, 1442' frt. 358.50,
1446' frt. 359.50, 1450' frt. 360.50, 1454' frt. 361.50,
1458' frt. 362.50, 1462' frt. 363.50, 1466' frt. 364.50,
1470' frt. 365.50, 1474' frt. 366.50, 1478' frt. 367.50,
1482' frt. 368.50, 1486' frt. 369.50, 1490' frt. 370.50,
1494' frt. 371.50, 1498' frt. 372.50, 1502' frt. 373.50,
1506' frt. 374.50, 1510' frt. 375.50, 1514' frt. 376.50,
1518' frt. 377.50, 1522' frt. 378.50, 1526' frt. 379.50,
1530' frt. 380.50, 1534' frt. 381.50, 1538' frt. 382.50,
1542' frt. 383.50, 1546' frt. 384.50, 1550' frt. 385.50,
1554' frt. 386.50, 1558' frt. 387.50, 1562' frt. 388.50,
1566' frt. 389.50, 1570' frt. 390.50, 1574' frt. 391.50,
1578' frt. 392.50, 1582' frt. 393.50, 1586' frt. 394.50,
1590' frt. 395.50, 1594' frt. 396.50, 1598' frt. 397.50,
1602' frt. 398.50, 1606' frt. 399.50, 1610' frt. 400.50,
1614' frt. 401.50, 1618' frt. 402.50, 1622' frt. 403.50,
1626' frt. 404.50, 1630' frt. 405.50, 1634' frt. 406.50,
1638' frt. 407.50, 1642' frt. 408.50, 1646' frt. 409.50,
1650' frt. 410.50, 1654' frt. 411.50, 1658' frt. 412.50,
1662' frt. 413.50, 1666' frt. 414.50, 1670' frt. 415.50,
1674' frt. 416.50, 1678' frt. 417.50, 1682' frt. 418.50,
1686' frt. 419.50, 1690' frt. 420.50, 1694' frt. 421.50,
1698' frt. 422.50, 1702' frt. 423.50, 1706' frt. 424.50,
1710' frt. 425.50, 1714' frt. 426.50, 1718' frt. 427.50,
1722' frt. 428.50, 1726' frt. 429.50, 1730' frt. 430.50,
1734' frt. 431.50, 1738' frt. 432.50, 1742' frt. 433.50,
1746' frt. 434.50, 1750' frt. 435.50, 1754' frt. 436.50,
1758' frt. 437.50, 1762' frt. 438.50, 1766' frt. 439.50,
1770' frt. 440.50, 1774' frt. 441.50, 1778' frt. 442.50,
1782' frt. 443.50, 1786' frt. 444.50, 1790' frt. 445.50,
1794' frt. 446.50, 1798' frt. 447.50, 1802' frt. 448.50,
1806' frt. 449.50, 1810' frt. 450.50, 1814' frt. 451.50,
1818' frt. 452.50, 1822' frt. 453.50, 1826' frt. 454.50,
1830' frt. 455.50, 1834' frt. 456.50, 1838' frt. 457.50,
1842' frt. 458.50, 1846' frt. 459.50, 1850' frt. 460.50,
1854' frt. 461.50, 1858' frt. 462.50, 1862' frt. 463.50,
1866' frt. 464.50, 1870' frt. 465.50, 1874' frt. 466.50,
1878' frt. 467.50, 1882' frt. 468.50, 1886' frt. 469.50,
1890' frt. 470.50, 1894' frt. 471.50, 1898' frt. 472.50,
1902' frt. 473.50, 1906' frt. 474.50, 1910' frt. 475.50,
1914' frt. 476.50, 1918' frt. 477.50, 1922' frt. 478.50,
1926' frt. 479.50, 1930' frt. 480.50, 1934' frt. 481.50,
1938' frt. 482.50, 1942' frt. 483.50, 1946' frt. 484.50,
1950' frt. 485.50, 1954' frt. 486.50, 1958' frt. 487.50,
1962' frt. 488.50, 1966' frt. 489.50, 1970' frt. 490.50,
1974' frt. 491.50, 1978' frt. 492.50, 1982' frt. 493.50,
1986' frt. 494.50, 1990' frt. 495.50, 1994' frt. 496.50,
1998' frt. 497.50, 2002' frt. 498.50, 2006' frt. 499.50,
2010' frt. 500.50, 2014' frt. 501.50, 2018' frt. 502.50,
2022' frt. 503.50, 2026' frt. 504.50, 2030' frt. 505.50,
2034' frt. 506.50, 2038' frt. 507.50, 2042' frt. 508.50,
2046' frt. 509.50, 2050' frt. 510.50, 2054' frt. 511.50,
2058' frt. 512.50, 2062' frt. 513.50, 2066' frt. 514.50,
2070' frt. 515.50, 2074' frt. 516.50, 2078' frt. 517.50,
2082' frt. 518.50, 2086' frt. 519.50, 2090' frt. 520.50,
2094' frt. 521.50, 2098' frt. 522.50, 2102' frt. 523.50,
2106' frt. 524.50, 2110' frt. 525.50, 2114' frt. 526.50,
2118' frt. 527.50, 2122' frt. 528.50, 2126' frt. 529.50,
2130' frt. 530.50, 2134' frt. 531.50, 2138' frt. 532.50,
2142' frt. 533.50, 2146' frt. 534.50, 2150' frt. 535.50,
2154' frt. 536.50, 2158' frt. 537.50, 2162' frt. 538.50,
2166' frt. 539.50, 2170' frt. 540.50, 2174' frt. 541.50,
2178' frt. 542.50, 2182' frt. 543.50, 2186' frt. 544.50,
2190' frt. 545.50, 2194' frt. 546.50, 2198' frt. 547.50,
2202' frt. 548.50, 2206' frt. 549.50, 2210' frt. 550.50,
2214' frt. 551.50, 2218' frt. 552.50, 2222' frt. 553.50,
2226' frt. 554.50, 2230' frt. 555.50, 2234' frt. 556.50,
2238' frt. 557.50, 2242' frt. 558.50, 2246' frt. 559.50,
2250' frt. 560.50, 2254' frt. 561.50, 2258' frt. 562.50,
2262' frt. 563.50, 2266' frt. 564.50, 2270' frt. 565.50,
2274' frt. 566.50, 2278' frt. 567.50, 2282' frt. 568.50,
2286' frt. 569.50, 2290' frt. 570.50, 2294' frt. 571.50,
2298' frt. 572.50, 2302' frt. 573.50, 2306' frt. 574.50,
2310' frt. 575.50, 2314' frt. 576.50, 2318' frt. 577.50,
2322' frt. 578.50, 2326' frt. 579.50, 2330' frt. 580.50,
2334' frt. 581.50, 2338' frt. 582.50, 2342' frt. 583.50,
2346' frt. 584.50, 2350' frt. 585.50, 2354' frt. 586.50,
2358' frt. 587.50, 2362' frt. 588.50, 2366' frt. 589.50,
2370' frt. 590.50, 2374' frt. 591.50, 2378' frt. 592.50,
2382' frt. 593.

tóber 13-án született, Szent-Erzsébeten, Vasas megyében. Ősrégi nemes családjának alapítója Tamás volt, IV. Béla magyar király jegyzője, ki János testvérével együtt 1267-ben Komor-földet nyerte adományul, honnan a család maig is megtartott Komori előnévét vette. A Bedekovichok egyike, a jelen század harmadik tizedében báróságot nyert, de a miniszter azon ágból származik, mely megmaradt nemesnek, a mi nem gátolja, hogy Horvátország legvágyosabb s legtekintélyesebb főurai közé tartozzék. Családjá azonkívül Magyarországon is tekintélyes birtokos. Atyja Frigyes, anyja pedig pallini Inkei Julia volt.

Iskoláit Vasarodon kezdte, majd a gymnáziumot Nagy-Kanizsán folytatta, bölcsészeti Pécsett, jogot pedig Győrött végzett. Közpályáját Zágrábmegyében kezdte meg, mint tiszteletbeli aljegyző; majd, hogy a dikasztériumi szolgálattal is megismerkedjék, 1839-ben a magyar kir. udv. kancelláriához ment Bécsbe, honnan 1842-ben a horvát kerületi tábla tiszteletbeli ülnökévé neveztetett ki Zágrába, de hivataláról már 1845-ben lemondott, mert nem akart eszköze lenni az akkori bécsi kormánypolitikának, mely az illyrisztus pártot Horvátországban, s a pozsonyi országgyűléseken már erősen mozgolódó magyarellenes horvát pártot otthon mindenben a kezére dolgozott.

Bedekovich tehát követte választotta magát a horvát tartománygyűlésre, s ott, mint zágrábmegyei követ határozottan ahhoz a párthoz csatlakozott, mely mint magyar párt a Gáj és társainak túlzó szláv törekvései ellen csoportosult. E tartománygyűlés legfőbb kérdése a turmezei (turo-polyai) kérdés volt, s abban állott: birjanak-e a turmezei nemesek, kik a magyar párthoz tartoztak s annak főerejét képezték, fejenkénti szavazattal? Ha igen: a magyar párt többsége leendett biztosítva, ha nem: a horvát-illyr párté. Az Apponyi kormány, mely a horvátországi magyar ellenzék elveinek barátját üldözte, elég hazafiatlanul úgy döntött el a kérdést, hogy egy leirattal a turpolyaiakat, kiknek vezére a hazafias Josipovich volt, kizárta a gyűlésből. A magyar párt több tagja, köztök Bedekovich is, látván bizonyos kisebbségüket, azzal tették óvást ez önkényes eljárás ellen, hogy ők is odahagyták a gyűlést.

Bedekovich hiva maradt elveinek. S midőn 1848-ban Jellaesich bánásával s a kiűtött zavarokkal a magyar pártnak Horvátországban vége lőn, Magyarországra menekült s itteni birtokán töltötte a forradalom napjait. A vihar után haza tért, magánéletbe vonult, majd nagyobb utazást tett Nyugat-Európába s csöndesen várta a dolgok jobb fordulatát.

Az alkotmányos korszak első, még ugyan félenk feckéje, az 1860. októberi diploma megjelené: a megyék újra szerveztettek. Vasas megye főispáni székét gróf Erdődy János foglalta el, első alispánul pedig Bedekovich Kálmán választott. A Drávántuli összes megyék közt jobb, alkotmányosabb szellemű, egy sem volt, mint Vasas megye, mely e két férfi vezéré alatt állott. Mennyire tisztelte a magyar közjogot, mutatta: hogy nem habozott kimondani az Absolutismus által Horvátországhoz csatolt Muraköznek Magyarországhoz tartozását. A Magyarországgal való közjogi kiegyezésnek is Va-

rasas megye volt a leghőbb pártolója. De midőn Magyarország, az 1861-diki feliratokban fehér lapot ajánlott Horvátországnak a kiegyezésre, e lapra a zágrábi tartománygyűlés az 1861. XLII. t. cikkelyt írta, mely kijelenté, hogy Magyar és Horvátország közt minden kapcsolatot tényleg és jogilag megszakadt. Az uniópárt kisebbségben maradt. E pártnak Suhaj volt vezére s Bedekovich, mint Vasas városának követe, egyik előkelő tagja. A kisebbség ezután kilépett az országgyűlésből s Bedekovich is megyéjébe vonult vissza, s nemsokára alispáni hivatalát is letette, mert azt a provizorium életbe lépésével nem tartotta többé meggyőződéssel összeegyeztethetőnek.

Midőn azonban a Schmerling-provizorium is végét járta s az 1865-ki magyar, s ugyanakkor a horvát országgyűlés is összehivatott és a közjogi kiegyezésre mind Ausztria és Magyarország, mind Magyarország és Horvátország közt jobb idők látszottak viradni: Bedekovich mint Vasas megye egyik kerületének képviselője ismét megjelent a zágrábi gyűlésen, 1867-ben pedig, a gyöngéledő Erdődy gróf helyett megyéjének főispáni helytartójává neveztetett ki. E minőségben vett részt azon regnicolaris deputatióban, mely a 61-diki fehér lapot barátságosabb egyezkedéssel vala betöltendő. Az egyesség, melyet Magyarország részéről Deák vezetett, 1868-ban csakugyan létre is jött s az itteni XXX. cikkben nyert szentesítést.

A mi ezentul történt, általánosan ismeretes. Bedekovich, mint az első horvát-szlavon-dalmát miniszter a magyar kormányban, s később mint bán is, valami nagyobb erélyt s tevékenységet nem fejtett ki, de arra, kivált miniszteri állásában alig is nyílt tere. De bebizonyította mindig, hogy ő szűkebb hazájának, Horvát-Szlavon országnak érdekeit híven képviselte a korona tanácsában a nélkül, hogy azokat Szent-István koronájának érdekeivel valaha szembe helyezte volna, s így a horvát és a magyar hazafi nevét egyaránt kiérdemelte.

Kép az életből.

Világtalan özvegy árva,
Koldulni jár házról házra.
Ha egyedül maga volna,
Jobban volna tén a dolga:
De gondja van két magzatra,
S ha már őket isten adta,
Mit tegyen a kis árvával:
Elczipeli jó-magával.
A leánykát kézen fogja,
A fiúcskát látán hordja,
Sárban fagyban, éhen, fázva,
Esetől, majd hótól ázva;
Bizva ember jó szívében,
Kér az isten szent nevében.
S a mi gondot egyik nap ad,
Folytatja a másik tovább;
Oh a szükség ki nem fírad,
Mely a szegény népre árad.

S ha rá borul így az este,
Hol pihen meg fárad teste?
Egy kis rozzant kunyhó várja,
Ez a nyomor palotája.
A gazda, ki előbb lakta,
Rosz voltáért oda hagyta;
S most örül e szegény család,
Hogy e fészék menhelyét ad.
Bár ha zápor, eső szakad,
A víz benne tóvá dagad;

Java zét hullt a tetőnek,
Terhe alatt az időnek.
S mi még épen maradt rajta,
A ki-s be-dült falat tartja.
S mégis a két árva gyermek,
E nyomor s vak anya mellett:
Gond nélkül van, mitől sem fél,
Játszik, nevet, kenyeret kér;
S a föld olyan puha párna,
Édes rajt! a gyermek álma.

Hadd aludjak édesdeden,
Alom, ringasd lágy öleden:
Ajándéka te az égnek,
Jó barátja a szegénynek,
Jó barátja jölteveje,
A nyomor felejtetője.
Virágait a mezőnek,
Ki gondozza a mig nőnek?
Ki neveli, ki ápolja?
A legfőbb jó: — alkotója.
Évek mennek, évek jönnek,
S a kis árvák nőnek, nőnek,
Mig ott hervad sir kebelén,
Sok ifju szív, sok nagy remény...
Dús családok boldogsága,
Egy öröme, egy virága...

W. Rajka Teréz.

A CSUDÁLATOS TÖRTÉNET.

(Nagymama meséje.)

Írta **Baksay Sándor.**

(Folytatás.)

A gyerekek sirva rohantak rá, — emelgették fejét és karjait, szölongatták, könyörögtek neki, hogy ne haljon meg, ne hagyja itt az árváit. Asszonyokat hívtak, a kik felemelték szépen és egy ágyra fektették. A szegény káplán is futkosott, sürgőldött, kergette a harangozót a kocsiért, a ki doktort hozzon a városból.

Bizony a doktor szóra szépen feleszmélt a szegény asszony. Tiltakozott ellene. Neki nem kell doktor, mert az sokba kerül. A szegény meggyógyul patika nélkül is, vagy meghal, ha az isten rendelte.

A levél után nézett, de már az akkor a káplán kezében volt. Kérte tőle vissza.

„Nem, nem adom — mondá a káplán — mig el nem olvasom; nem mig meg nem tanulom. Érdemes rá, hogy szóról szóra tudjam. Ilyen levelet még nem olvasott a világ Kain óta.”

Miután Ákhábné biztosította, hogy nem fog többé elajúlni, a káplán hozzáfogott az olvasáshoz fennhangon.

„Tiszteletes Asszony! Receptisse mellett küldött levelére, melyben magához hív káplánnak, és a somosi katedrát is kilátásba helyezi azon feltétel alatt, ha Róza leányasszonyt hajlandó lennéné nőmmé tenni; — Óh a — — (nagymama egyet köpött, soha se szokta ezt) — Sicarius, óhaz atheus! Róza leányasszony! Egy szó, egy jótá sem volt róla Ákhábné levelében. Nem, még csak czélzás sem. Ezt csak azért írta bele, hogy Ákhábné a levelet ne merje mutatni senkinek. „Sajnálattal vagyok kénytelen válaszolni, hogy ajánlatát nem fogadhatom el. Nem csak azért, mert ez — mint tetszik is irni — letérite pályámról és megsemmisitené jóvómet, hanem azért is, mert nem szándékom a prédikátori pályára lépni, — a melyet tanulói éveim alatt elég alkalmam volt megismerni, s tőle, a testi-leg és lelki büzhödek ezen tanyáján, megundorodni. Megböcsöttem azt a czélzását is, melylyel engem haládatlannak törekszik bélyegezni, mely ellen protestál

becsületos önérzetem s józan eszem; de egyszersmind szükségesnek látom a halálra vonatkozó minden kötelezéseit kellő értükre leszállítani. Az első és egyetlen jótéményük is — a mit velem közlöttek — hogy engem nevetlen árvát felfogtak — s neveltek ingyen — (legyen szabad ezt az ingyent kétségbe vonnom, addig is mig nem sokára beigazolhatom, hogy az én neveltetésem nem isten nevében történt, mert, ha jól sejtke, sok titkos pénzküldeményt vettek kegyetek az én tartásom fejében!)

(Pénz az ő tartása fejében! ó az istennélkülvaló!) Az első jótéményük is megtörténtem volt, mert ha akkor — mint a törvényt kívánta, a megyei hatóságnak átadnak, már csak vallásos neveltetésemnél fogva is, egészen más pálya várna most rám, a nyomorult prédikátori rozskenyér helyett. Azt mondják kegyetek, hogy engem neveltek; neveltek bizony a jó szívű somosi asszonyok, a kik nélkül bizony kegyetektől éhen halhattam volna meg. A megboldogult Tiszteletes ur nem restelte három fiát otthon tanítani kényelemben, engem pedig mendikánsnak adtak az iskolára, hol sópréssel és vízfordással kellett élelmetet keresve lenni fogalmi. Mikor a gymnáziumot végeztem, Debreczenbe jöttem, bizony itt is nem a kegyetek jótéményéből tanulhattam, hanem isten után (ó az ördög! még az isten nevével kérkedik!)

Kingösi ur és Ijjas Lőrincz ur voltak a patronusaim, akárhogy áskálódtak ellenem a papok...

Nem tagadom, hogy 30 vftot adtak, mikor utnak indítottak a más szekere farkán, tarisznyaszámba, mintegy világfutót, Fehérvár felé, de azt hiszem ez a 30 vft. bőven meg van fizetve, mert csak a fentebbi öszön is egy egész láda ruhaneműt vittem, a melyből őta gyermek egész évi öltözete kitéltet, Róza leányasszonynak egy egész új ruhaszövetet (vagy tán az kellett volna, hogy meg is varrassam?) Józsefet, Dánielt miben segitettem, azt csak az isten tudja. És mégis most követeli rajtam a 30 vftot; talán azt akarja kegyed, hogy a mi kis pénzem van — kifördjém magamat belőle, és ne mehessenek akadémiákra? Én nem vagyok olyan könnyelmű, mint kegyed, ki 30 esztendőn keresztül csak sükérezett, és most kapkodna már az után, a mit eddig kellett volna megtakarítani. Hanem, hogy panasza ne legyen, lesz gondom rá, hogy mihielyt külföldről visszatérek, megkapja a 30 vftját, hogy miattam a szent konyha hiányt ne szenvedjen. Ez utáni zaklatásait pedig egyedüli fegyveremmel, az agyonhallgatással fogom leküzdeni.”

„Ezt a gazemberrel és a maga fegyverével fogom meggyilkolni“ kiáltotta a káplán szobredugva a levelet.

„Mit akar uramöcsém? szóló megrémülve Ákhábné, meg nem engedem, hogy visszaéljen vele.

„Nem; megölöm, porrá teszem úgy, a mint még ember összemorzsolva nem volt. Porrá töröm, mint Mózes az aranyborjút, és minden gazembert kényseríteni fogok, hogy igyék róla. Nyakszirtzen fogom valamennyit, s addig verem bele az orrát, mig fel nem nyalja az utolsó parányig.”

Az Ákháb gyerekek ujjongottak örömben, hogy az isten ilyen hatalmas pártfogót rendelt nekik. Még a félenk Róza is olyan bizodalommal emelte rá azt a

nagy fekete szemét, mintha mondta volna neki: Állj bosszut; vezéreljen szándékodban a bosszuálló Isten!

Ákhábné másként fogta fel a dolgot. — Uramöcsémét senki sem bizta meg a bosszuállással, sem én sem az isten. Adja vissza azt a levelet, hiszen szegény Áron regem megbánta már, hogy írta. Majd meglássa, milyen szép engesztelő levele érkezik holnap. Ne okozunk másnak fájdalmat, kivált olyant, a mit többé meg nem gyógyíthatunk.

„Jól van — felelt a káplán — ne mondja senki, hogy bosszuálló vagyok. Becsületos embernek két óra elég arra, hogy megbánja hibáját. Közönséges gazembernek kell rá huszonnégy. De mivel ő hét-szeres gazember, én engedek neki hétszer huszonnégy órát. Ha egy hét alatt itt nem lesz megbánó levele, akkor istennél a kegyelem. Megölöm.

Ákhábné beleegyezett, hogy időt nyergessen. Éjjel-nappal könyörgött istennek, változtassa meg Áron szívét.

De tetszett istennek azt a szívet olyanná formálni, hogy a megbánásnak ne legyen rajta bejárója.

Hetednap multával belépett a káplán Ákhábnéhoz. Tiszteletes asszonyom! Elmúlt a hétszer huszonnégy óra, mely alatt az iv felvonva állott az idegben. Most ellököm, meglátjuk hová száll.

Ákhábné nem mert többet könyörögni. — Cselekedje uramöcsém, a mit az ur mondott.

A káplán szobájába tért, egy rövid levelet írt, s azt Áron levelével együtt jó erős borítékba négyes pecséttel lezárta, és rá írta a czímet: Nemes Haramia Kézijjás László urnak adassék. Tartalma: egy okmány. Értéke 200 ft. Debreczenben.

Vette a pácizját, besétált a posta-állomásra, és ott sajátkezűleg feladta a postán térti vevény mellett.

IX.

Julius közepe felé járt az idő. Áronnak még hat hete volt hátra a szeniorságból.

Julius 15-én vasárnap reggel a kollégium fekete táblája körül csoportosított az ifjuság.

Az a fekete tábla, édes fiam, igen nagy jelentőségű bútor volt a kollégiumnak. Fegyelmi jelentőségű. Szombatonként oda szokták kiragasztani azoknak a tanulóknak a névsorát, a kik az iskolai szék elébe voltak idézve valami kihágás miatt. Péld. hajigálózta, vittak, egymás orrát megkarmolászta, vagy lezckéjüket nem tudták, vagy az iskolát elkerülték, vagy a purum diariumjokat le nem...

„Ajaj! nagymama! Nekem elő ne hozd a purum diariumot...”

„No jó, csak hallgasd, tehát az ilyeneket szombatonként megidéztek...”

„Kell is nekem tovább a meséd. Majd én elhiszem neked, hogy akkora diákokat megidéznek, s talán épen meg is pálcáznak szombatonként, mint minket...”

„Mondom, hogy megidéztek őket, mint titeket szoktak. A ki két bűnben is lélekezett, például vitt is, meg a lezckéjét sem tudta, azt „habitualiter“ idézték. Meg volt írva az is hogy kit, miért?”

A ki pedig nagy bünt követett el, a mit már maga az iskolai szék is szűgyelt, ott nem tették ki az idézés okát, hanem csak ennyit írtak: „Silet”.

Causa III-a: Paulus Trifurcifer: Silet.

Silet: ez már nagy szó volt. Senki sem olvasta szivdobogás nélkül. Édes fiam! csak addig leszel az én fiam, mig azt nem hallom rólad, hogy a fekete táblán valaha ez volt kiírva: Paulus Ruharez: Silet.

Hát szombatonapon az a fekete tábla nagyon sötét jelenség volt. Mindenki félve közelített hozzá, de mégis csak oda ment, és a ki a nevé megpillantotta, úgy eloldalgott onnan, mint a gyerek a szomszédból ha kárt tett.

De csak szombatonként volt ilyen haragos tekintete. A hétnek többi napjain igen barátságos, derült és vonzó képet mutatott. Ha valaki valamit közhírré akart tenni, a fekete tábla elfogadta a közlést minden díj nélkül. Ha valaki valami ártatlan mulatságos látványosságot, színi előadást, felolvasást rendezett: azt a fekete táblán tudatta a nemes ifjusággal. A ki valami szép verset, mulattató darabot írt, azt itt közölte mint egy hirlapban. Pajkosabb diákok ide raggatták a satyrákat, pasquillokat melyekben egymást kikomédiázták, sőt egyszer az is megtörtént, hogy valamelyik nebuló (sohasem jöttek rá hogy ki?) egy ál-idézést szerkesztett, melyben mind a tizenkét professor meg volt idézve, — valami köztudomásu vagy titkos gyöngeségéért (oh azok a semmi-háziak ugy észrevesznek mindent) ilyen formán:

Causa I-ma: Munditium non curat: Petrus professor Háthy*

Causa II-a: Horrenda maledicta protulit: Joann. prof. Táthy**

Causa III-a: Non id agit ut in studiis proficiat: Jos. prof. Danay*** stb. Maguk a professorok mulattak rajta legjobban.

A mondott vasárnapon is egy ilyen idézés volt kifüggesztve.

„Ma vasárnap este 10 órakor rendkívüli iskolaiszék tartatik e kollégium udvarán:

Habitualiter idéztetik: Cuculus Gradulus Vinidius avarus.

A nemes ifjuságnak meghagyatik, hogy ezen rendkívüli iskolaiszéken teljes számmal megjelenjen, és se a nagy erdőre se a Gilányiba (a jobb tanuló ifjak ide szoktak kijárni lezckét tanulni) el ne széledessen, sem pedig a falon kimászni ne merészellen, mivel a kiállított ór kilenez óra után senkit be nem bocsát a falon. A kapu pedig bezáratik.”

Az ifjuság csoportosított, nevetkérezett. Feszült várakozással nézett az ígért mulatság elé.

A jurátusok, a kontra, a szeniorjártak keltek az udvaron, a tábla előtt, a csoportok között: de hát mi gondja a tisztesebb és előkelőbb deáknak az apró népség hiabalóskodásaira. Fő csak az, hogy este mikor a szobákat vizitálják, minden nyoszolyában ott legyen az egy fej. Ha a létszám kivan, a törvénynek elég van téve.

Esti tíz óra felé a kollégium udvara megnépesült, megtellett. Soha még ugy együtt nem volt a diákság. Még a humanisták is fel voltak parancsolva. A publicus deákok kardsosan, a bentlakók tógában; teljes diszben mind. Külön csoportban a tüzoltó testület élükön a nagy botossal és kis botossal. Másik oldalon az énekar, hónak alatt hangjegyekkel a karvezető körül sorakoztak.

* Nem szereti a tisztaságot prof. Háthy.

** Rettenetesen kiromkodik prof. Táthy.

*** Nem szeret tanulni prof. Danay.

A novitiusz deák az udvar közepén kört képeztek, kezökben gyertya, lámpás, szövétnek.

Az avatatlantok várták a látványt, tudakozták egymástól: hogy lesz, mi lesz? Itélet lesz.

Nyolcz mendikáns, két hosszú, négy-szegletes asztalt hurczolt az udvar közepére, és ott egymáshoz illesztette véggel. A kilencedik leterítette nagy fekete posz-

székelyfi, a rhetorok preceptora, és úgy tovább a kollégium többi preceptorai. Bezárta a kört az elnök balján Istób Elek, a poéták preceptora, és a szék jegyzője. Tázlári Albert ablakából szemlélte a szokatlan mozgalmat. Várta, hogy jelentést fognak neki tenni a gyülekezés czélja felől.

Mikor látta, hogy a jurátusok helyet foglalnak, kilépett.

„Oszoljanak önök, vagy jelentést tesszenek a rektorak. Apparitor, menj, és jelentsd be a csoportosulást!”

„Tázlári Albert! csendesítsd magad. A kapuk zárva vannak, és az apparitorok nekünk engedelmeskednek.”

„Akkor mindenért, a mi itt történik, önt teszem felelőssé Tömérdek uram!” szolt Tázlári és megfordult, hogy visszavonuljon.

SZAMAKOVI BOLGÁR NŐK.

tóval. A tizedik és tizenegyedik vastag égő viaszgyertyákat rakott fel.

Azután az asztalt körülrakták székekkel. Öt az egyik oldalon, öt a másikon. A két végén egy-egy. Tizenkettő.

Mikor a székek el voltak helyezve, megjelent az iskola tizenkét jurátusa és helyet foglalt az asztal körül. Az elnöki széken a kontraskriba ült nemes Tömérdek Pál, jobbán nemes Dörömböző Mihály a zsidóprézes, azontul Kova Jákob

„Mi történik itten uraim?”
„Mindjárt meg fogod tudni Tázlári Albert!” felelt neki Tömérdek szomorú mély hangon. „Légy türelemmel.”

„Akarom tudni, mi történik itt?” ismétlé emeltebb hangon. „Mi czélból csoportosultak önök? Mi a czélja e fekete asztalnak, mely nem komédiához való játékszer?”

„Itt nem komédia készül hanem tragédia. Tázlári Albert légy türelemmel!”

„Megállj Tázlári Albert. és maradj itt. Mindenért én leszek a felelős. De te maradj itt, mert nálad nélkül nem fog megtörténni, a minek megtörténni kell.”

„Ki engedte meg önnek, hogy a széniort nyilvánosan tegezze? Oszoljanak szét!” ismétlé rivallva.

Egy lélek sem mozdult, csak a szövétnekek lobogtak.

„Tázlári Albert! csendesen viseld magad. Vád alá vagy helyezve, és most

Dévény.
Dévény vidékéről.
Bajor bárka.
Hildgardsbergi rom Bajorországban.
Linz vidékéről.

Obermühl Bajorországban.
Hackersdorf fellegvára Bajorországban.

A hauensteini rom Ausztriában.
A werfensteini rom Ausztriában.
Dunai malmok.
A mölki apátság Ausztriában.
Persenburgi sziklavár.

KÉPEK A FELSŐ DUNÁRÓL.

váltott vasuti jegyet magának Nijni-Novgorodig, hová 400 werstnyire (vagyis 426 kilométernyire) mintegy 12 óra alatt szállítja a vasut az utasokat. Ezek nagyobb része kereskedőkből állott, kik a nijni-novgorodi vásárra siettek. Perzsák, muszkák, zsidók, kozákok, georgiaiak, kalmukok vegyültek itt egy csoportba. Strogoff Mihály látszólag egészen szenvtelenül ült közikbe; csak felszemével aludt, de mind a két fülével hallgatott.

A kereskedők üzleteikről, várt vagy veszélyeztetett szállítmányaikról, az utak bizonytalanságáról stb. beszéltek, de alig vagy csak távolról érintették az Uralon túli betörést. Egy másik csoportban már beszéltek a tatárok betöréséről, a kirgizeknek azokhoz csatlakozásáról, a hadseregnek s jelesen a doni kozákoknak öszszefonása iránt kiadott parancsról, — de mindent oly tartózkodással, mintha mindenki egy kémet sejtene szomszédjában s félne előtte nyilatkozni.

E tartózkodást az utasok egyike is nagyon

vezére, nemcsak elfogva nem volt mindedig, de még holléte sem tudott. Bármily kitűnő rendőrsége volt is az orosz czárnak, neki sikerült annak éberségét kijátszani. A rendőrség azonban biztosan tudni vélte, hogy az áruló még nem hagyta el az európai Oroszországot s így annak határai közt keresendő. Ennél fogva, a hol csak a vonat megállapodott, minden állomáson jöttek a rendőrök s szemlélt tartottak az utasok fölött. A ki előtök gyanusnak tetszett, annak akárki volt is, ki kelle szállania, s magát a rendőrök által megvizsgáltatni engednie, a kik nem gondoltak azzal, ha az alatt a vonat tovább ment is, ők martalékukat ki nem eresztették kezeik közül, míg ártatlanságáról meg nem győződtek.

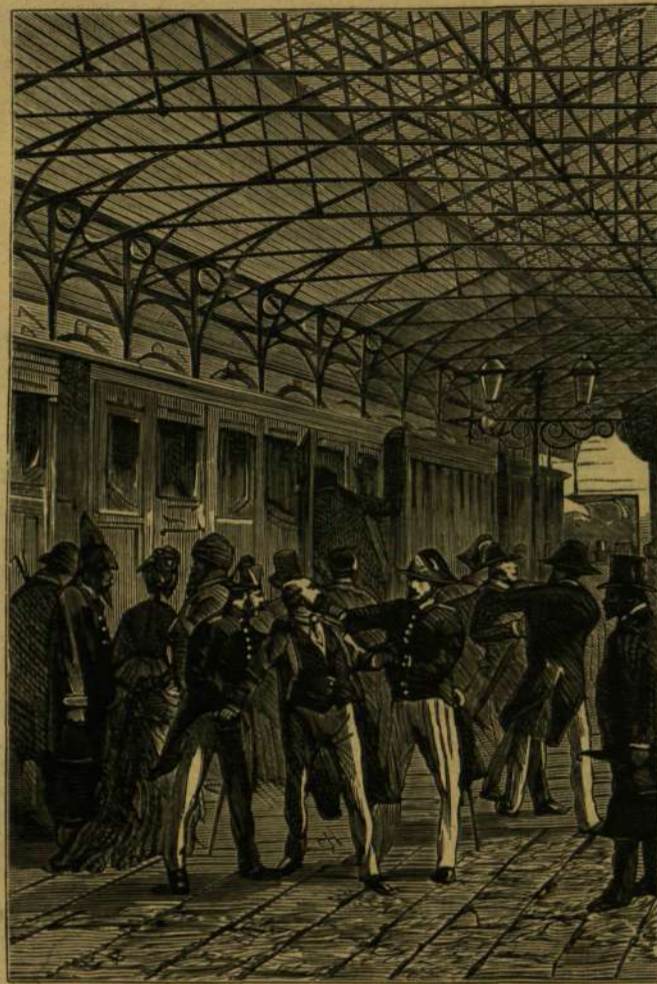
Az orosz rendőrséggel nem lehet tréfálni, közegei katoná ruhát viselnek s katonásan bannak el az emberrel, akárki legyen is az.

Hanem Strogoff Mihálynak, a kinek nagyon is rendben volt a szénája, nem volt mit tartania tőlük!

(Folyt. követték.)

Kezében a levéllel elhagyta a szobát.

Martalékukat ki nem eresztették kezeik közül.

STROGOFF MIHÁLY UTAZÁSA.

Egyveleg.

Galambposta Európa és Amerika közt.

A philadelphiai kiállítás tartamára Európa és Amerika közt galambposta közlekedést szándékoznak szervezni. E célra már ki is szemeltek egy Island szigetéről származó galambfajt, mely ott a tengerpart szikláin él. E galamb óránként 200 kilométernyi gyorsasággal repül, könnyen táplálható s bármily nagy távolságról, szárazon úgy mint tengeren, visszatér a galambdúcához, melyben fölnevelkedett.

Mennyit eszik s iszik egy fővárosi lakos.

A budapesti statisztikai hivatal a fővárosnak három évi fogyasztási adatait összehalván, kiszámítja, mennyi hus, sör s bor esik a lakosság egy-egy fejére. E szerint jut minden lakosra egy évben 115 font hus, vagyis minden napra valamivel több 10 latsnál. Sörből esik egy-egy főre évi 60 itcze, vagyis 1/3 meszely egy napra. Borból egy akónál valamivel több, tehát egy napra majdnem 1/2 meszely. 1874-ben a főváros elfogyasztott 58,412 darab vágó marhát, 77,627 borjút, 45,196 birkát, 55,851 darab bárányt s malacot, 3,925 süldőt, 92,177 sertést. Bort megivott 373,407 akóval, sört 290,171 akóval,

ürmöst 29 akóval, likört 210 akóval. Tüzfát felégett 116,632 ölet.

— **Óriás hid.** Az angolok Kanadában, Montrealnál, a Szt.-Lőrincz folyóra egy valóban óriás nagyságu hidat szándékoznak építeni, mely egy gőzmozdonyú és egy lóvonatu vasutnak fog összeköttetésül szolgálni, s azonkívül mindenféle kocsi- és gyalogközlekedésnek, is helye lesz rajta. Hossza 5500 méter leendő. A hid főve, mely alatt a hajók fognak közlekedni 200 méternyi nyílással és a tengerről előnyomuló dagály fölött is 130 lábnyi magassággal fog birni. Öt más ivének nyílása 300, négynek 250 lábnyi s a többieknek is megfelelő nagyságu nyílása leendő. E roppant terv összes költségeit 20 millió frankra számították, s a hid három év alatt fog elkészülni.

— **Különös hirdetési díj.** A Davenport-Gazette kiadója (Jowában, Észak-Amerika) kijelenté lapjában, hogy hymen-hireket ezentul vagy egy dollárért vagy pedig a menyasszonytól nyerendő egy csókért fog lapjában közölni. Kevéssel azután egy szerföltöt csunya négerző jelentésként nála, hogy egy csókért hirdesse ki őt. A kiadó annyira megijedt e nagy szenesétől, hogy lapja legközelebbi számában sietett

Árviz-tanulmányok.

Fővárosi tárcza.

Ha a csatatéren két ellenséges hadsereg ádáz mérkőzésének eredménye nem jelenti az egyik határozott diadalát s a másik föltétlen vereségét: akkor rendszerint meg szokott esni az, hogy az ellenfelek megtartják ütözöt alatt elfoglalt hadállásukat, s egy darab ideig farkasszemet néznek még egymással.

Szakasztott ilyen a helyzet most azon a csatatéren is, melyen a főváros néz farkasszemet a haragos Dunával.

Egy teljes hét múlt már el azóta, hogy a több napi mérkőzés múlt szombaton holmi fegyverszünet-félére vezetett, s a két ellenfél még ma is harcra készen néz egymással szembe. A Duna megtartotta elfoglalt hadállását, s nem igen mutatkozik hajlandónak a visszavonulásra. Előre tolt hadoszlopai még ott terpeszkednek Új-Pest, Ó-Buda és Buda-Újlak elárasztott utcáiban; s Pestet, felül a Tüköry-gátnál s a vácsi töltésnél, alól pedig a soroksárinál tartják sakkban. Ezek a töltések képezik most a megtámadt főváros még sértetlen hadzómét. Azok a mi „vén gardának“. Az ifjabb hadtesteket: az alsó rakpartot, az új kőpartot a Margithidon innen, a Valero-gátat stb. legyőzte a bősé ellenfél.

A Duna tehát, midőn a sorokat írjuk, még egyre rendkívüli magasságot ér el s huszonkét láb körül áll. E fölötté hosszasan tartó magas vizállás első sorban hiv föl párhuzamok tételére, hogy „árviz-tanulmányokat“ írunk.

A mostani veszedelem egyáltalán sokféle összehasonlításokra adott alkalmat, első tekintetben is az 1838-ki katasztróphával, melynek részletei már csak igen elmosódva élnek az emberek emlékezetében, mert különben alig hallanánk oly sok ferde párhuzamot az akkori s a jelenlegi események között, milyen többi között egy nagy lap azon állítása, hogy 1838-diki árviz rohamosabban jött ugyan, de „aligha“ okozott oly rendkívüli károkat, mint a jelenlegi. A ki ezt mondta, ugyancsak eldobta a súlykot.

De hát ne hallgassunk most arra, ki mit beszél bátyámuram vagy nénémasszony „hallomása után“, hanem lássuk inkább, miben különbözik a jelenlegi árviz az 1838-diktól s mi tekintetben hasonlít hozzá.

Kétségtelen, hogy a Duna jelenlegi veszterhes áradása és kiöntése a következő négy okra vihető vissza: az aránylag magas vizállásra, melynél a folyam december végén befagyott; a rendkívüli havazásokra, melyek egész Közép-Európában roppant hőmérsyiséget halmoztak föl; a február közepén hirtelen bekövetkezett enyhe időjárásra, mely egy nyugatról keletre haladó hatalmas légáramlatnak eredménye volt; s végül a folyam több pontján támadt jégtorlaszokra, melyek a felső jég és víz szabad lefolyását tetemesen megnehezítették.

Ezek az előzmények mind megvoltak 1838-ban is.

Vásárhelyi Pál, a régebbi magyar mérnöki kar e kitűnő tagja, kevéssel a 38-diki árviz után alapos tanulmányt írt az „Athenaeum“-ban e katasztrópha előzményeiről. E szerint az 1837—38-diki tél, ha nem is a leghidegebbek, de kétségtelenül a leghavasabbak közé tartozott, melyekre emlékezni lehetett. Az egész Duna mentén, de főleg az alsóbb vidékeken tömérdek hó esett egész télen át. Január 26-án az idő hirtelen enyhére fordult, ugy hogy az olvadó hó az napon Pest alatt 13 láb 7 hüvelyknyi Dunát február 5-én 15 láb 3 hüvelyknyi magasra dagasztotta. Ekkor a lágy idő megszűnt, a folyam ismét apadni kezdett, s február 26-án már csak 12 láb 10 hüvelyk magasán állott. Január 5-dike óta, mikor a Duna Pest és Buda között beállott, ez volt a legesekélyebb vizállás.

Ha ezen 1838-diki helyzetet összehasonlítjuk az ideivel: meglepő hasonlatosságra találunk. F. év január közepén szintén emelkedni kezdett a befagyott Duna, melynek magassága 15—16 láb között váltakozott. Február elején azonban lassu, de következetes apadás állt be, ugyhogy e hó 9-kén már csak 12 5/8 volt a vizmagasság.

Ha most ismét az 1838-diki helyzetet vizsgáljuk, azt tapasztaljuk, hogy az apadó viz folytán a silvédő jég még inkább erősbödött, s mint forrásunk mondja, „a kemény hidegben egész jéggáttákká vált, melyek csak úgy takarodhattak volna el a kar nélkül, ha a felső vidéken hideg

levén, alább lágy idő állt volna be.“ Azonban az ellenkező történt. Mert míg az enyhe időjárás folytán felül már február 20-dika körül nagy hóolvadás következett be — Pesten febr. 24-én állt be a melegebb légáramlat — addig Pesten alól a kemény hideg még márcziusban is tartott. A Duna tehát a főváros alatt újra kezdett áradni, s dagasztva a felülről érkező hóviz által, márczius 6-án elérte a 18 lábnyi magasságot, átsapva az alacsonyabb, s töltésekkel nem védett budai partokon.

Az ideai árviz előzményei e tekintetben is hasonlóak az 1838-dikiakkal, azon különbséggel mégis, hogy az enyhe idő az idén már február 10—12-én kezdett jelentkezni a felső Duna mentén. Azonban a jég, mely a február elején tartott apadás folytán egyre erősbült, komoly aggodalmakra kezdett már okot nyújtani. Budapest alatt erősbíteni kezdtek a védtöltéseket, s a siker nélkül maradt dinamit-robbantásokkal már február első napjaiban kezdtek kísérleteket tenni Paks és Kalocsa között. A felső Duna mentén egyáltalán, még az egész Közép-Európa kiterjedő melegebb légáramlat bekövetkezése előtt is, enyhébb volt az idő mint nálunk, ugyhogy Bécsnél már febr. elsején kezdett áradni a Duna. Ez az emelkedés azonban oly kevés befolyást gyakorolt az itteni viszonyokra, hogy három csatorna addig eltorlaszolt zilipeit február 7-én megnyitatták a hatóság. Mindazáltal az árvizbizottság február 8-diki ülésében már tekintetbe vette a veszély eshetőségét, elrendelve a gőzhajótársaság által rendelkezésre bocsátott csónakok föllállítását a vizafogónál s a budai részek alacsonyabb helyein.

Magyarországon még javában tartott a hideg, midőn a bécsi meteorologiai intézethez február 13-án és 14-én beérkezett sürgönyök szerint a Rajna mentén, Württembergben és Bajországhban hirtelen beállott az enyhe időjárás. Tirol havasain az erős déli szél olvasztani kezdé a méternyi magasán fekvő havat, minek következtében a Duna egyik mellékfolyója, az Inn, rohamos áradásnak indult. Febr. 15-én már az egész Duna-völgyből 1—2 foknyi meleget jelentettek. Mig azonban Linznél és Kremsnél febr. 18-án már rohamosan áradt a Duna, Bécs alatt pedig ugyanaz nap délelőtt megindult a jég s bekövetkezett az árvizveszély, addig az egész magyar Dunán tartott az apadás, s Nagy-Marosnál, Eresinél, Adonyánál s le egész Bajáig csaknem mindenütt kocsin jártak-keltek át a jégen. Áradni ismét csak febr. 18- és 19-diki éjjel kezdett a Duna Budapest alatt. Febr. 22-én fenyegetővé lön ez az emelkedés. Az osztrák területről érkező árt növesztette a Vág, a Garam s az Ipoly magasra dagadt vize, s febr. 23-án este a 18 láb 7 hüvelyknyi magasra áradt Duna már előtötte a pesti alsó rakpartot s Buda-Újlak és Ó-Buda legalacsonyabban fekvő pontjait. A következő két nap alatt tetőpontját érte el a vész.

Ha már most összehasonlítjuk az ideai legmagasabb vizállást az 1838-dikkal, ugy találjuk, hogy az előbbi Pesten 24 láb 1 hüvelyk, Ó-Budán pedig 25 5/8, más versio szerint 25 1/11 hüvelyk volt, holott 1838-ban márcz. 15-én a budai vízerőmű mérezeje éjjel 11 órakor 29 láb 4 hüvelyk és 9 vonalnyi vizállást mutatott. Az akkori s a mostani vizállás összehasonlításának megkönnyebbítésére a következő kimutatást állítjuk össze:

1838			1876		
Nap	Óra	Vonal	Nap	Óra	Vonal
jan. 26	—	13 7/8	jan. 25	—	15 9/8
febr. 4	—	15 1/8	febr. 4	—	12 11/8
> 9	—	15 1/8	> 9	—	12 5/8
> 17	—	14 1/8	> 17	—	11 5/8
> 19	—	14 3/8	> 19	—	11 9/8
> 22	—	13 8/8	> 22	este 6	16 11/8
márcz. 13 reg. 12	—	12 6/8	> 23 reg. 10	—	17 2/8
> 15 este 9	—	9 3/8	> 23 este 9	—	18 3/8
> 13	este 9	11 9/8	> 23	este 12	18 7/8
> 14 reg. 12	—	5 6/8	> 24	este 4	21 10/8
> 11 este 6	—	3 7/8	> 21	este 9	23 1/8
> 14	este 9	7 9/8	> 21	este 10	23 4/8
> 14	este 9	7 9/8	> 21	este 12	23 6/8
> 15 reg. 8	—	7 9/8	> 25 reg. 8	—	23 8/8
> 15	este 12	8 8/8	> 25	este 12	23 6/8
> 15	este 4	8 4/8	> 25	este 4	23 6/8
> 15	este 5	8 9/8	> 25	este 5	24 1/8
> 15	este 6	8 4/8	> 25	este 6	24 1/8
> 15	este 8	8 2/8	> 25	este 8	24 1/8
> 15	este 11	29 4/8	> 25	este 11	24 1/8

1838-ban márczius 16-án, 1876-ban február 26-án állt be az apadás. Az előbb nevezett év-

ben márczius 13, 14 és 15-dike, ez idén pedig február 23, 24 és 25-e voltak a rész napjai a fővárosra nézve.

Az ideai árviznél tehát, melynek magassága 24 1 hüvelykben kulminált, az 1838-diki teljes öt lábbal s még három-négy hüvelykkel volt magasabb. Azonban a jelenlegi árviz magasságra nézve is a legnagyobbak közé tartozik, melyek a Duna mentén valaha voltak. Főmaradt néhány hiteles adat a régi árvizek legmagasabb vizállásáról, melyek ezt igazolják. A következő kimutatás az ismertebb áradások legmagasabb vizállását mutatja.

Év	Hónap	Láb	Hüvelyk
1732	február	22'	—
1744	márczius	22'	6"
1775	február	24'	2"
1809	—	21'	6"
1811	—	21'	3"
1838	márczius	29'	43"
1876	február	24'	1"

E szerint az ideai árviz magassága egy hüvelyk hiján ugyanaz, mint az 1775-dikié. Voltak ugyan az elősoroltakon kívül a mult században egyéb árvizek is — Trattner még az 1783, 1789, 1795 és 1799-diki áradásokat említi — azonban ezekről nincsenek pontos följegyzések. Annyi bizonyos, hogy az ideit egy sem közelíti meg ezek közül, sem a vizállás magasságára, sem az okozott kárra nézve. Maga az 1775-diki árviz is, melyet 1838-ig a legnagyobbknak tartottak, összesen csak 164,364 forintra becsült kárt okozott.

Ha azonban az 1838-diki árviz magasságra nézve nagyon fölötté áll is a jelenleginek: *tar-tósságra* nézve az ideiehez nem tudunk hasonlót. S e körülmény az, mely a mostani áradást sokkal rombolóbb hatásává teszi, mint a minő leendett akkor, ha a víz egy pár nap alatt visszatarokodik medrébe. Márczius 3-án irván e sorokat: *kilencz* s részben *tíz* napja, hogy az elöntött épületek-folyvást vizben állanak. Ily hosszasan ázást sokkal szilárdabb alkotású épületeknek is meg kellene sinleniök, minők a könnyedén épült budajlakai s ó-budai házak. Jogos tehát az aggodalom, hogy ezentul házak összeomlása is szaporítani fogja az áradás borzalmaikat s kártételét a fővárosban.

1838-ban negyedfél nap alatt a Duna 29 lábnyi magasságról annyira lepadt, hogy ez idő elteltével már ismét medrében folyt. Az idén öt lábbal kisebb a vizállás legnagyobb magassága, s mégis kilencededik, illetőleg tizedik napja, hogy az árviz makacsán elfoglalva tartja az elöntött helyeket. A következő két kimutatás az 1838-diki s az ideai árviz legnagyobb foka utáni vizállást tünteti elő.

1838.			1876.		
Nap	Óra	Magasság	Nap	Óra	Magasság
márcz. 15	este 11	29' 43"	febr. 25	este 6	24' 1"
> 16 reg. 7	28' 10"	> 26	este 6	23' 4"	
> 16	este 12	28' 5"	> 27	este 7	22' 4"
> 16	este 6	27' 7"	> 28	este 10	21' 7 1/2"
> 17 reg. 6	24' —	> 29	este 10	21' 11 1/2"	
> 17	este 6	22' 5"	márcz. 1	este 9	22' 4"
> 18	este 6	18' 8"	> 2	este 11	22' 7 1/2"
> 19 reg. 12	16' 10"	> 3	este 5	22' 8"	

E kimutatás legszembetűnőbb mutatja, mily gyorsan apadt az árviz 1838-ban, s mily szívesen tartja magát az idén.

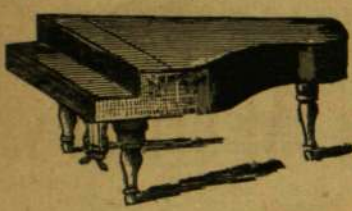
Egyelőre természetesen még csak hozzávetőleg sem határozhatni meg az ideai árviz által okozott károk összegét. Félünk azon pillanattól, melyben ezen — hivatalos belesélek alapján kiderítendő — összeget, a maga egész lesújtó valóságában előtűnik látandjuk. Mert, hogy milliókról, s pedig sok millióról lesz szó — abban, fájdalom nem kételkedhetni. Csak a mi kár a fővárosban s Új-Pesten történt — hol egész házsorok, nagy értéket képviselő gyárak stb. semmisültek meg a szó szoros értelmében, ugy hogy kö kövön nem maradt — már a milliókat kerülgeti.

Az nagyon szomorú vigasz, hogy az 1838-ik árviz a mostaninál is nagyobb károkat okozott, s hogy az akkor a Duna mentén történt kárt *husz millió pengő forintra* becsülték hivatalosan, a mely összeg mostan legalább is 40 millió forintnak felelne meg. Ilyalább nem törülhető le egyetlen köny sem, s nem kisebbíthető egyetlen forintra sem a mostani károsszeg. Minthogy annak idején majd teljesítenünk lehet a szomorú kötelességet: kimutatni statisztikai adatok nyomán az árviz rombolásait, nem tartjuk érdekte-

Egy hatzseres hármasos... 16 krajczár; többesével... 10 krajczár.

HIRDETÉSEK.

Kiadó-hivatalkunk számára hirdetésmegjelölést... Oppekli A. Wollstein Nr. 22.

Legjobb alkalom. A legszebb és legjobb külföldi rövid szárny-zongora... 1713-4

Garrett R. és fiai

Leiston, Angolhonban, eredeti sorvetőgépeit... Budapest, Váci körút 39. sz.

HELL F. P. ajánlja nagy választékú raktárát... Hölgyek részére: Ingek vászonból... Fűzők részére: László-ornurok...

RAVISSANTE. Ezer meg ezer hölgy által mint fejjelműhatatlan bőr-szeplőtörő... Ezen világhírű szeplőtörő pillanat alatt a legszebb, legtermészetesebb a cszintli idezi elő...

Fekete Bernát. Magyarország első rendű műkereskedése és olajszínyomatú képek raktára... Budapest Dorottya-utca 3. sz.

A FRANKLIN-TÁRSULAT magyar irodalmi intézet kiadásában... Jóka Mór. A magyar nemzet története regényes rajzokban.

PILEPSIE. Különös figyelemre méltó! A hirnevés dr. FORTI-féle sebtapasz... mely rendkívüli győzereje, elválasztó...

DEÁK FERENCZ. JELEMRAJZ. Irtta PULSZKY FERENCZ. Ára füzve 60 kr. Az ár (60 kr.) postautalvánnyal való beküldése mellett...

ÁSVANYTAN. Felsőbb tanításra és gyakorlati használatra. Irtta Dr. SZABÓ JÓZSEF. Harmadik kiadás újból átdolgozva... Ára füzve 4 frt 80 kr.

A Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet kiadásában Budapest (IV. ker. egyetem-utca 4-ik szám) megjelent és minden könyvtárban kapható:

A bölcsészeti jogtudomány történelme. Kiegészítésként Schilling természetjogi művehez. Irtta Dr. WERNER RUDOLF, kassai jogakadémiai tanár. Ára füzve 1 forint 50 kr.

Az ő Felsége Ferenc József király által szabad, valódi Arcanum a patkányok házi és mezeli egerek, vadkondok és csótányok kiirtására... Ára 1 nagy szelencének 1 frt, kicsinek 80 kr.

A Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet kiadásában Budapest (IV. ker. egyetem-utca 4-ik szám) megjelent és minden könyvtárban kapható:

Boross Mihály. KISEBB MUNKÁI. Második kiadás. — Három kötet. Ára egy-egy kötetnek 50 kr. TARTALOM: I. Egy nyomorék története... II. A falu bírja... III. Magyar Ferencz...

A kereskedelmi törvény magyarázata. Irtta Dr. SCHNIERER GYULA, kereskedelmi miniszteri osztálytanácsos... Ára füzve 2 frt 80 kr.

ÁR-ÁTSZÁMITÁSI TABLÁZATOK. a méter-rendszer- és régi mérték-rendszerek szerinti használtabb hossz-, térf-, töb- és ür-mértékekre továbbá a kalmár- és gyógyszer-tári súlyokra nézve. Kiszámította a magyar-átzatokkal és példákjal ellátta: HERZOG ÖDÖN, főmérnök a magy. kir. államasutnál.

A MAGYAROK TÖRTÉNETE rövid előadásban. Irtta HORVÁTH MIHÁLY. Ötödik javított kiadás. Nagy 8-rét. — Ára füzve 3 frt. Vásonba kötve 4 frt.

Preis-Umrechnungs-Tabellen der gebräuchlichen Längen-, Flächen-, Körper- und Hohl-Masse, Handels- und Medicinal-Gewichte des metrischen Mass-Systemes im Vergleich zu den alten Mass-Systemen und ungekehrt. Berechnet, erläutert und mit Beispielen versehen von EDMUND HERZOG, Ober-Ingenieur der k. ung. Staats-Eisenbahnen. Ára füzve 60 krajczár.

ÁSVANYTAN. Felsőbb tanításra és gyakorlati használatra. Irtta Dr. SZABÓ JÓZSEF. (1 könyvmű tábla és 510 fametszvény.) Harmadik kiadás újból átdolgozva s tetemesen bővítve. Nagy 8-rét. — Ára füzve 4 frt 80 kr.

KERÉKGYÁRTÓ ÁRPÁD. Magyarország történetének kézikönyve. Hét kötet. Füzve 8 frt. Négy vászonkötetbe kötve 12 frt.

MAGYAR SZENT ERZSÉBET ÉLETE. Irtta Dr. TOLDY LÁSZLÓ. Képekkel illusztrálva. Ára füzve 80 kr. — Diszkiadásban kötve 5 forint.

TEREPTAN és TEREPRAJZTAN. 90 mintalap, 1 tábla és 67 a szövegbe nyomott ábrával. A magyar kir. honvédelmi miniszter ő nagyméltósága által a honvédségi Ludovika akadémia számára elfogadott tankönyv. Kiváló tekintettel a tanodái valamint a magántanulmányozási czélokra. Irtta ZSOLDOS FERENCZ m. k. honvédszázados és szaktanár a Ludovika-akadémián. A mű ára füzve mintalapfuzettel együtt 4 forint o. é.

ROBEY és TÁRSAI

gazdasági gépgyármokok és mérnökök

Budapest, üllői-út 1. szám,

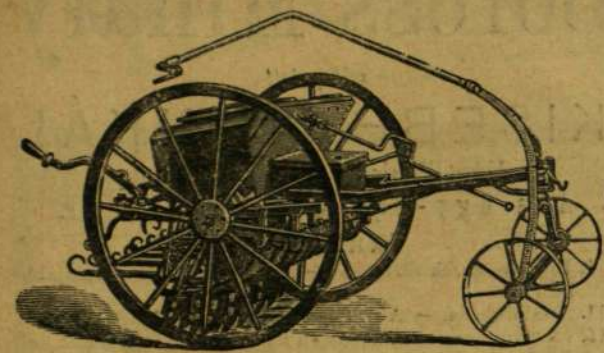
ajánlják világhírű gőzgépeiket, cséplőgépeket,

2 lovas sorvetőgépeiket,

centrifugál szivattyukat, arató- és kaszáló-gépeket, lógereblyéket, konkolyválasztókat, szelelő- és szóró-rostákat, és minden más, a gazdasági gépszakmába vágó eszközöket.

Elvállalnak minden gépjávitást, rétek öntözési és szárazra fektetési berendezéseket 1715

Árjegyzékkel kívántra ingyen szolgálnak.

Egy istenem egy kabátom

volt! — E helyzetből szabadulni a nagyon nagy-zükségem volt; bizalommal fordulok Orlicé Rudolf mennyiségtanárhoz, Berlin S. W. Wilhelmstrasse 127. Hírveve, mint matematikus én nálam is fényesen bebizonyított. —

Egy 2900 frtos terno

volt pontos számításainak eredménye. Isten áldja meg őt! Pozsony. Grausz Sámuel.

Jó és olcsó lábbeli kapható

TEMESVÁRY EMÁNUEL

magyar lábbeli-gyárában

Budapest, király-utca 1. sz.

Különben ajánlható:

Hülyeknek:

Topánkák, fűsere, brúna bő, lakk-orr, szép tűsés-éktésel frt 2.70.
Topánkák, gummi-csizma, brúna bő, lakk-orr, magas vágással, finom kiállításban frt 3.—
Topánkák, gummi-csizma, erős chagrin- vagy borjúbőrből, szögesszt és arófolttal frt 3.20

Urnaknak:

Topánkák fényes- vagy bagaria-bőrből, szögelt és arófolttal frt 4.—
Topánkák szalon-lakkos maicei borjúbőrből frt 4.50
Vadász- és egyéb csizmák, bagaria- vagy fényes bőrből, arófolttal frt 3.—
Fü-topánka frt 2.80
Lány topánka brúna bőből vagy bőrből frt 2.—
Gyermekek-topánka brúna- vagy bőrből frt 1.60
Kimerítő árjegyzékek ingyen és bérmentve. — Levélbeli megrendelések posta-utánvét mellett a legjobban eszközölhetnek.

Második kiadás.

Épen most jelent meg kiadásomban:

DEÁK FERENCZ

halhatatlan hazánkának jól talált és díszesen kiállított arcképe

második kiadásban.

Ára 1 frt 30 kr.

A tiszta nyereségny a nemesebb hazafi intenciójának megfelelőleg, a budapesti két árvaház javára fog folajánlatat.

Posner Károly Lajos,

m. k. udv. szállító.

1697

Második kiadás.

Dr. Pattison

köszvény-gyapotja

enyhíti és gyorsan gyógyítja a

köszvény és csúsz

minden nemét, úgy mint: arcz-, mely-, nyak- és fogfájást, fej- kéz- és térdköszvényt, tag-szaggatásokat, hát- és csípő-fájásokat.

70 krajczáros egész, és 40 krros fél csomagokban kapható:

Török Józsefnél Budapesten (király-utca 7. szám.) Bokon Antalnál Aradon, Heimrich H.-nál Pozsonyban és Pecher J. E.-nél Temesvárott. 1673

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB!!! KÖLCSÖNKÖNYVTÁRA!

BUDAPESTEN

LAHITE és ELSNER

bécsi-utca 6. sz.

Kiadja és nyomatja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda Budapest, (egyetem-utca 4-ik szám.)

Fontos a ló-tulajdonosokra nézve!

A lovak szőrő-ödési korszakában az időjárás befolyásának sokkal inkább alávetve mint más időkben, s így minden gondos ló-tulajdonos ezen, a lovak szépségére oly fontos időszaktól a legnagyobb figyelemmel kíséri, és törekszik megfelelő szerel által a természetes kifejlődést elősegíteni. Ez irányban hatásos az ő felsége I. Ferencz József császár által kizárólagos szabadalommal kitüntetett üdítő nedv lovak számára, Kwizda Ferencz Jánostól, mint azt eddig már közölt ajánló-levelekből bebizonyítottuk, s azokhoz még a következőket csatoljuk:

Kwizda Ferencz János urnak Kornenburgban. Az Ön által küldött es. k. szab. üdítő nedvből készletem már elfogyott, s így kérem Önt abból nekem egy újabb részletet küldeni. Megbecsülhetetlen volt ezen nedv az idei tavaszban, a mikor a megkezdődött szörvesség után a legesimébb hideg állt be; s egyedül az Ön üdítő nedvének köszönhetem, hogy lovaim annak dacára zavartalanul és akadály nélkül rövid, szép, egyenletes nyári szőrrel, száraz hortyok, tiszta bőnyekkel, tökéletesen szörzöttek. Ha ehhez hozzászámítjuk, hogy én e hosszú négy hét alatt nem több, mint egy palack nedvet és egy pint pálinkát. Hígtásra, fogyasztottam el, mi összesen 2 frt 20 kr. értékét képvisel: minden ézszerű gazdasz és ló-tulajdonos köszönettel tartozhatik Önnek, kitünő szere elterjesztéséért.

Bécs-Ujhely. Auersperg R. hercege. Egy palack üdítő nedvnek ára 1 frt 40 kr.

Kwizda gyögykésztményei valódiilag kaphatók Pesten: Török József gyögyysz., király-utca 7. sz.; Thallmayer A. s. társa; Halbauer testvérek; Stern és Schmidt; Neruda; Kochmeister Fr.; Topics J.; Hoffmann J.; Kania és Maklary. Budán: az udv. gyögyyszertárban a nagyral-nál Magyarország majd minden városa és mezővárosában van rakhely, mi koronkint a legolvasottabb lapokban köztudomásra hozatik.

ÓVÁS. A családias elkerülése végett felkértem mindenki, miszerint Kwizda F. J. üdítőnedvét, mely egyedül tüntetetteti ki es. k. kiz. szabadalommal, össze ne téveszték más, hasonlóan nevezett készítményekkel. 1732—II

Ki védjegyem hamisítóját olyképp juttatja tudomásomra, hogy azt törvényes büntetés alá vonhatom, 500 frtig terjedő jutalmat nyer tölem.

Handwritten signature: Kwizda Ferencz János

Prof. Dr. Sampson's **COCA** Preparation. Dr. W. Strauß's **Makrenapothek**. A perui coca-növény csodálatos táp- és gyögyerejét Humboldt Sándor ezerszavakkal ajánlotta: „szükellőség és gumó a coqueosoknál nem fordul elő és testük a legnagyobb megerötetés mellett is minden táplálék és álm nélkül napokon át éperős marad.” — Boerhave, Bonpland, Tsudi és valamennyi dél-amerikai utazók által bebizonyított; a német tudósvilág elméletileg már régen, gyakorlatilag azonban csak a mainzi „szerecsen”-hez címzett gyögytár Sampson tanár-féle coca-készítmények használatá által van elismerve, miután ezek friss növényből készülvén s minden hathatós alkotórészt változatlanul megtartanak. Ezen készítmények a betegágyon ezerszeresen megkísértett mell- és tüdőbetegségeknek, sőt előhaladt korban is kitünő hatással bírnak (I. sz. lapdac), gyögyeresen gyögyít minden altesti- és emésztési-betegségeket (II. sz. lapdac és bor), pótolhatlan minden idegbetegségek és egyetlen gyögykeres gyögyyszer, különösen mindenféle gyögyesség ellen (III. sz. lapdac és borszesz). — Ára 1 doboznak 2 frt, 6 doboz 10 frt, 1 üveg 2 frt.

Kimerítő felvilágosítás dr. Sampson tanár-tól, mely a cocát helyszinén gondosan tanulmányozta, ingyen s bérmentve a „szerecsen”-hez címzett gyögytár Mainzban, és raktárai által Pesten: Török J., gyögyyszer, főraktár Magyarország nézve. Prágn: Schönaich Fer., gyögyysz. Prágában: Fürst József, gyögyysz. Bécsben: Haubner Ede, angyal-gyögytár, Hof 6., főraktár Apusztriára nézve. 448 (26)

Dr. Fáykiss Szepesi kárpát-növény-kivonata. Egy üveg használati utasítással 75 kr. Szepesi kárpát-növény-czukorkák. Egy skatulya használati utasítással 85 kr. Szepesi kárpát-növény-thea. Csomag használati utasítás al 25 kr. **Mell- és tüdő-betegeknek!** Polgári és katonai orvosok által a legjobb sikerrel használtattak és ajánlottak: köhögés, hurut, rekedtség, köh-hurut (szamárhurut), nátház (influenza), szükellőség, lélegzést bajok, oldalszúrás, kifejtett torokgyulladás, üdö-gyulladás és egyéb nyugtató betegségekben. E gyögyeszek valódi minőségben kaphatók magánál a készítőnél Fáykiss József, gyögyyszerész-nél Temesvárott (Józsefváros), továbbá BUDAPESTEN: Török József, gyögyyszerész-nél, király-utca 7.; Thallmayer B. és társa; Kochmeister Frigyes utóadál. — Szekesfehérvárott: Dieballa György. — Debreczenben: Dr. Rothschnek Emil; Tamassy Károly. — Miskolczon: Dr. Csáthy Szabó, — Egerben: Suttagi János. — Szegeden: Barcsay Károly és Varga Antal gyögyyszereszek uraknál. — Nagy-Váradon: Janky Antal. — Szt.-Eendrén: Szent-Jakab gyögyyszerész. — Gyögyösben: Meraita F.

Előfizetési föltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** és **POLITIKAI UJDONSÁGOK** együtt: egész évre — 12 frt félévre — 6 * Csupán a **VASÁRNAPI UJSÁG**: egész évre — 8 frt félévre — 4 * Csupán a **POLITIKAI UJDONSÁGOK**: egész évre — 6 frt félévre — 3 *

11. szám. — 1876. Budapest, márczius 12. XXIII. évfolyam.

AZ 1838-KI ÁRVIZ.

Az 1838-diki borzalmas vészre nagyon sokat gondol most az is, a ki megérte, s az is, a ki csak hallomás útán tud felőle. Uj s az előbbihez hasonló vészdelelem kerülgeti még egyre a fővárost, melynek előtött részeiből nemcsak hogy el nem takarodott még a február 25-iki árviz, hanem a még megkimélt részeket is fenyegetőleg kezdi veszélyeztetni. Ez aggasztó helyzetben kétszeres érdekel bir a már-már

feledésbe ment árviz-émlékek fölelevenítése, főleg, ha a toll munkáját megkönnyíti a rajzoló önjá. Jelen számunk 1838-diki árvizképe egykorú rajz után készült s így a közvetlenség becsével bír. A **terézvárosi nagymező-utcát** mutatja az be a márcziusi vésznapok idején, összedőlött házai-vál, leroskadt tetőivel, az ölnyi magas hullá-mokban fuldoklókkal s néhány önfeláldozó mentő tevékenységével. Parányi részlet egy óriási katasztróphából, de szivszorító elénk tárt borzalmas-sága által.

A Terézváros nemesak jelenleg a főváros legnépesebb városrésze, hanem az volt már 1838-ban is, 1381 házat számlálva az árviz előtt. S e nagy városrészt, mely egymagában is tekintélyes város, csakugy elpusztult ama három rettenetes márcziusi nap alatt, mint a valamivel kisebb Józsefváros, s a sokkal csekélyebb terjedelmű és népességű Ferenczváros. Az 1381 ház közül csak 166 állt épségben a vész után; 811 bedől, 404 pedig félig rommá vált. A Terézváros házaiban tett kárt hivatalosan 1 millió 474,533 forintra becsülték.

1838. ÉVI ÁRVIZ A FŐVÁROSBAN. — Egykorú kép után.

„Emléke a nagy Áradásnak Theresia Városban nagy mező utcájában 1838-ik Esztőbe Martius 15-ik és 16-án.”